

A JÓ ÖREG KORCSMÁROS

MOJZER URAM - A CINKOTAI ICCE ÉS A PÖCSÉTES ÜVEG

A következő napon Sümegre kellett átrándulnunk. Korán ettünk villásreggelit. Tapolcán kellett ebédelnünk Mojzer uramnál.

Erős, szeles, hűvös idő támadt, pedig július tizedike körül volt az évszak. Vártunk-vártunk, vagy a szél álljon meg, vagy az eső. De én sürgettem az indulást. A Bakony egyik sík erdején, a Sarvalyi-erdőn kellett átmennünk, s a Bakony esőben is, szélben is nagyon szép.

Mojzer uram volt a tapolcai vendéglős.

Mojzer uram János püspök vendéglőse volt. Én már ismertem korábbi időkből. Velünk jött Szentirmay barátom is. Most már ő vezetett bennünket. Sümegen is ő volt a vendéglátó gazdánk.

Mojzer uram derék termetű férfiú volt. Nem tudom, él-e még? Hatalmas bajuszát mosolygó jókedvvel pödörintette meg, amint bennünket Szentirmay társaságában meglátott. Alkalma nyílt vendégszeretetét megbizonyítani. Ennek örült, de igazán,

Nem a haszonért örült. Mi őneki a haszon? Kedves vendégén sohase volt őneki pénzbeli haszna. Mindig jobbat adott, mint amilyent kértek. Mindig többet adott, mint amennyit vártak.

Bort pedig olyat adott, aminőnek ára sincs. Olyan bort pénzért mérni nem szokás. Egyik másik évben Szent György hegyének déli oldala termette azt a bort. Tűz, láng, erő, zamat és édesség az a bor. Ha üvegét kinyitotta: virágoskertbe jutott az ember, akkora illat terjedt szét a levegőben.

Ilyenkor üvege is más volt, nem a mostani. Olyan alakú üveg, mint az álló szekrény. Négyszögletes, öblös és rövidnyakú. Cinkotai iccének hívták hajdanán. De nem icce volt az.

Belefért három liter is. Volt neki kedves vendége és igen kedves vendége. Kedves vendégének henger alakú pintes üvegben, igen kedves vendégének négyszögletes cinkotai iccében adta a bort. Csak az ismeretlen vendégnek vagy akire kedvetlenül nézett : csak annak adott hiteles mértékkel.

Utálta a hiteles mértékű üveget. De nem azért, hogy megcsaljon valakit a mértékkel.

-Mind bolond ember az, aki kevesebb bort ad, mint amennyit kérnek. Hiszen a kocsmárosnak az a dolga, hogy minél több bort adhasson el. A bornak pedig az a természete, hogy minél jobb mértékkel mérik: annál jobban, isszák, annál több fogy el belőle.

Ez volt élete bölcsessége.

- Hát egy kis víz nem jön a borba, Mojzer uram?

Jön az, de csak okkal-móddal. Az első üveg bort mindenki tisztán kapja. Mikor az első üveg bor elfogyott: akkor már látom, hogy az én emberem mennyit akar inni, és miként bírja a bort. Ha jól bírja: a többi bort is tisztán kapja. Ha nem bírja, és mégis mérték nélkül akar inni: akkor vízzel kapja. Mert a részeg embert utálok, kocsmámban meg nem szenvedem.

Szentirmay barátom szeretett borozgatni, de ő az erős badacsonyi bort mindig vízzel itta. Mojzer uram is szerezett borozgatni, de ő a legerősebb bort is tisztán itta. Úgy rémlik előttem mintha honvédpajtások lettek volna együtt. Ha összekerültek: egész nap, egész éjjel el tudtak együtt borozgatni s beszélgetni, meg nem ártott a bor egyiknek se

De azért ilyenkor Mojzer uram mindig csóválta a fejét. Sehol se ment a fejébe, hogyan lehet jó bort vízzel inni. Hiszen igaz, a vizet is az isten teremtette, de csak az okatlan állatok számára. Az isten az embert a maga képére és hasonlatosságára alkotta meg, tehát vizet csak nem szánt neki innia,

Szentirmay barátom azután egyszer csak megbetegedett, s idő előtt meghalt. Húsz év előtt történt.

Halála hírére úgy sírt Mojzer uram, az az erős ember, mint a záporosó.

-Mindig mondtam én azt: szegény jó uraságomnak nem lesz jó vége. Hányszor intettem, ne igya a bort vízzel. Nem szabad a természetten erőszakot tenni.

Ezentúl még erősebben meg volt győződve arról, hogy a borra nézve egyedül való igazság csak az ő bölcsességében van.

Hajdanában minden kocsmáros olyan üvegben mérte a bort, amilyenben akarta. Sok vendég maga vitt kulacsot a kocsmába, s azt töltette tele, abból ivott, s a szerint fizetett. Kulacsának mértékét ismerte már a vendég is, a kocsmáros is s az egész környék. Minden vidéken volt egy híres csutorás, aki százsámra tudott egyenlő mértékű kulacsot fűzni. Nagy mesterség ez. Ma már senki se ért hozzá. Ma már nem hársfából készítenek kupát, csutorát, kulacsot, hanem hitvány üvegből vagy bádogból holmi edényt, amelynek neve sincs. A csikóbőrből ma már csak csizmaszárat készítenek, s a csikóbőr többé nem ékessége és simasága a csutorának. Jó Csokonai Vitéz Mihály uram, költő uram, kelmed se lehetne ma már szerelmes a csikóbőrös kulacsba, mivelhogy ilyet csak gyűjteményben látna, s ott is csak molyetten, szőrekepottan.

Jött a német, úrrá lett az országban, s megparancsolta, milyen üvege legyen a kocsmárosnak. Kicsiny öblű, hosszú nyakú, messzelyes és iccés. Oldalán pöcséymó alakú kétfejű sas. Zsandár hajszolta a kocsmárost, hogy ilyen üvege legyen, másféle ne legyen. Azt azonban a német is megengedte, hogy magánvendégének a kocsmáros is olyan üvegben adjon bort, amilyenben neki tetszik. Szinte csodáltuk, honnan veszi a német az ehhez való észt és szelídséget.

Mojzer uram fölhasználta ezt a szabadságot, mert ugyan minden valamirevaló vendégének a régi üveget tette fel az asztalra.

- Ha jön a zsandár, azt mondom, magánvendégem ez az úr magam is vele iszom.

Utolsó szava igaz is volt rendesen.

